

A nagy tengeri hájborÁ

Hozzájadt: lakosm

2004. oktÁber 19. Kedd 18:54

Mint a szárazföldön Ausztria és Poroszorszáig, úgy a tengeren csak fegyverszánetnek néztek a békát Anglia és Franciaorszáig, melynek ideje alatt elárkaszá-thették a jövét, eredményesebb kázdelmet.

Az angol gyarmatbirodalom megalapásisa. Sőt a béke ideje alatt sem szántek meg az Ásszétkáék az anyaországtól oly messze eső és ezért Ánállás cselekvésre hajlás telepek vezetői kázt. Anglia már is megkezdte a legfontosabb tengeri állomások megszállását. Eurázsban az Áv volt már Gibraltár és Minorca, Nyugat-Indiában Jamaica és Barbados, Indiában Bombay és Madras. De mindenütt francia vagy spanyol telep nézett vele farkasszemet. Észak-Amerikában pedig, hol nemcsak egyes telepeket alapítottak az angolok, hanem már nagy tartományokat szíllottak meg, három oldalról is kárlfoltják a franciák birtokait: Louisiana, a Mississippi völgye és Kanada felől. Ezen az Áriási területen a mindenfelé terjeszkedő, még félig-meddig nomád vadászok és kereskedők voltak soha sem szánt meg a harc. Ezt még elkeseredettebb tette az indianus törzsek felhasználása mindkét oldalra. Az angolok polgári gyarmatosai már sokkal rémosabbak voltak, de ezt a franciák erősebb szervezete és katonai ársége egyenlítette ki. Ágy mindán az 1755. év folyamán kiátátt a harc a nagy tavak és a Mississippi mellé eleinte a franciákra volt a társály. Szintúgy az Á seregek gyázték Kelet-Indiában is. Az angol gyarmatok és velük egyútt az angol tengeri hatalom mindenütt a legnagyobb veszedelemben forogtak. Egyáltalában akkor még korántsem volt eldöntve, Franciaorszáig lesz-e a tenger uralma vagy vetélytársak. Társorszáiban az egész Levántban, Afrikában is, a francia politikai befolyással egyútt a francia ipar vilt uralkodás. A kék nemzet káztátti nagy szerves kállás még akkor vilt feltárv. Franciaorszáiban az Állam, a kormány intú mindent, azért kék minden és az első Ásszecsapáskor az Áv a diadal. Angliában ellenben, Walpole Áta, gyáinge kormányok vilták egymást, Állandás serege alig van és az a félelem, hogy a király hannoverai birtokai árdeknek Áldozza fel Anglia kincseit, megbáná-t minden erő és kávetkezetes politikát. De viszont a francia királyok korlátlan volta megengedte, hogy a döntés pillanatában nem nemzeti, hanem udvari cölökre fordásák az orszáig erejét, az angol nemzet ellenben melynek árdekei fállátt a parlament árkdátt, elög hatalmas arra is, hogy szákságához képest viltóztassa kor mág olyat nem talál, melynek kezébe bizton teheti le sorsát. Az angol birtokok Észak-Amerikában 1783-ig. POSNER KÁ•RÓLY LAJOS és FIA tárkácszeti máintúzetének metszása és nyomása. A hájborÁ kállások a franc normann káttá kben folytatott hákászáletei nagy rómáletet keltettek Angliában. A franciák azonban az angol fÁllkÁzi-tengeri fáállomása, Minorca szigete ellen fordásák fáerejét. Már náogy nappal a hájborÁ megázzenátájn, 1756 május 19-án a fállkÁzi-tengeri angol flotta, Byng admirális alatt, megtámada a francia hájhadat. De Byngnek vissza kellett fordulnia Gibraltárba és a fontos, erő bástyákta vódet sziget már jun. 28-án francia kákre vlt Áltálos volt a kátságbeés. Á «Nem vagyunk mi nemzet, soha sem volt elttánk ily borzasztó kállás» Árta Chesterfield lord 1757 nyarán. Az angol kávválemény annyira fállzódult, hogy Bynget hállra itáták és agyon is lÁ Á «mert nem tett meg minden lehetét a gyázelem biztosására». Ez az itélet mutatja, mennyit kávetelt Anglia vezárei és miné energiával kászált tengeri hatalmát fentartani és biztosáni. A newcastlei herceg kénytelen volt lemondani II. Gyárgy mág 1756-ban kinevezte hágyminiszternek Pitt Vilmost, kit az egész kávválemény Anglia leheté megmentájának tekintett. Rávid idé mulva Ájra elbocsátotta ugyan, de mág 1757-ben visszafogadta, úgy hogy Pitt most szinte korlátlanul intúkedett minden, a hájborÁra vonatkozó Ágyekben. Pitt Vilmos, Madrasz kormányásának, Tamásnak unokája, (szá. 1708 nov.) már 1735 Áta szerepelt a parlamentben, mint a Walpole kormányának tázes ostromásja. Az Áreg Marlborough hercegá, Walpole bukása után, reáhagyta vagyona egy rászát, Anglia tárványes nemes vádelmáért. Egy ideig tagja volt Pelham kormányának, de a newcastlei herceg alatt nem akart szolgálni. Most mágis hivatal vilt, hogy megmenthesse hájáját. Mindaddig rangjuk és vagyonuk Által kiválás fárfiak kormányoztÁ Angliát. Walpole, ki egyszeré káznemes volt, csak roppant parlamentáris Ágyesságának és a corruptio erő és felhasználásának kászánná tartás hatalmát. Pitt volt az első, ki tisztán ákessásásának és hazafias éréne kászánná nagyságát. Szerette a nagy szavakat, a tálzást, gyakran vadásza is a hájst beszédeiben; de szavának megfeleltettei. Á «Egy kritikus, udvarias, kázzányás, mulatságos és álces, de lelkében prozaikus, hidegszvá és elmáj, érényben és lelkesedésben, de kállánsen Ánmagában kátkedé társadalomnak kázepette é egyed mály meggyázádése, szenvedályes szeretete az iránt, mit magasztosnak és igaznak tartott, vad energiája, kálltá kápzéléádése, szinászies szásnoklata, hászke Ánárzete ép annyira meglepték kortársait, mint az a hit, melylyel a emberek magasabb árzelmeire hivatkozott, az a harag, melylyel elfordult a corruptiástá, addig a politika hatalmas eszkáztá, az a tárhretlen bizalom, melyet Ánmagába, cöljainak nagyságába és tehetségábe azokat elárni Midán a ministeriumba lópett, Ágy szált a devonshirei herceghez: Á «Tudom, hogy megbirom menteni a hájt, Án és senki másá». Pitt jellemének szenvedályes hászkeság képezte alapját, de ez a hászkeság magasán fálláje er azon fárfiaknak, kik sok ideig kezá kben tartották Anglia sorsát. Á volt az első Áállamfárfiá káztársaság Áta, ki tisztá kázzásnak áltá». Elsé miniszteráge alatt Á volt a fá hadi páontármok. Addig szokásban volt, hogy az Angliátá sdiadumokat házá kállfáldi fejedelmek, bizonyos százálakot adjanak a páontármoknak. Pitt volt az első, ki ezt el ner fogdta. A náép záme tázes bámulásja lett. Á «Gyakran homályban maradnak a politikusok eljárásának okai, de Ánztelenségét pánz dolgában, megárt mindenká». Tudta is, hogy első sorban náopszeráságának kászánni hat nagysága abban áll, hogy ép úgy ellen bárt állani a náép akarátának, mint az uralkodás corruptiásnak. Át lehet az Áj, kereskedelem alapján emelkedé és nagyobbodás Anglia kápviselásának tekinteni. Által, hogy nem annyira az alsá-házat nézte, mint a nápet, vilt belülé «a nagy commoner». Hazaszeretete volt a náép hozzá valás ragaszkodásának igazi alapja. Áos vágre is sikerát munkásságának és komoly, lelkiismeretes meggyázádésának magasabb szá-n emelni honfársait és minden Áldozatra kápesÁ-teni Áket a haza oltárájn. Washington. James Heath (1757 1834)

rözmetszete után. Az eredeti festményt G. Stuart (1755-1828) festette 1797-ben. Franciaország hajóborájára Anglia ellen volt tulajdonképpen a háttérben a háború elindítására. Franciaország Hannovert akarta elfoglalni, mert tengelyen márkorláztatott volna Angliával. Ezt Nagy Frigyes nem engedte, ki márörösz nem hajlott rá a szövetségesnek versaillesi udvarnak azon kívánásaira sem, hogy biztosítsa annak északi-amerikai birtokait. Ez alkudozások megkísérelése szaktotta a francia-porosz szövetséget és fűzte Frigyeset az angol politikához, a francia udvar pedig Maria Teréziához. Pitt, ki előbb legjobban ellenezte a hannoverai és hesseni zsoldosok fogadását, most maga is azt vallotta, hogy «Amerikát nemzetországban kell meghódítani». Vagyis Franciaországot csak úgy lehet levérni a tengeren, ha szírazfalli hegemoniáját megfosztják. Pitt arra törekedett, hogy az ország egész erejét a tengeri háborúra fordítsa, a szírazon pedig subsidiumok által Frigyeset kárpóssá tegye arra, hogy Franciaországnak ellenálljon. A kor két legnagyobb államfője a győzelet viszonyba lépett egymással. A rossbachi diadal rendkívül erős támasztást adott Pitt helyzetének, Pitt pedig kivitte, hogy Anglia addig hallatlan állászeget fordítson a hadviselésre a subsidiumokra. «Az 1759-iki elírinyzat nem kevesebbet tesz ki, mint 12.300.000 fontot. Valóban hihetetlen állászeget, és mégis mind aláírta, és mégis megállt. Nem kevésbé bámulatos az alsóházi egyhangúság állászegetnek s annyi tengeri és szírazfalli erőknek megszavazásában. Ez Pitt másképp, és csudálatos személynéknél. Mint láttuk, az open akkor jutott hatalomra, midán a háború szerencsétlen lefolyása kárel hozta a nemzetet a kárelgátsághoz. Pitt visszaállította a bizalmat. A fellállídi skatobá kárel ezredet alakított és a győ fordította hasznáira e népe vad harcáig. A fenyegetés idegen invázió ellen felfegyverezte a nemzetet, mely intézkedése azonban csak a véjrosokban talált visszhangra, mág a falusi népeknél nagy ellenállást kellett. Az angol hajóhadat Franciaország kikötőinek megátámadására fordította. E vállalatok nem mindig sikerültek, de már az a tény, hogy Anglia ismét átámadáslápett fel, véget vetett az előbbi levertségeknek. A folytonos nyugtalanítás pedig zavart okozott Franciaországban. Az angol hajóhad mintegy kétfelzáróva tartja ez országot és megakadályozza, hogy onnan segétségek érkeznek a gyarmatokba. Tulajdonképpen az angol hajóhad hegemoniájának és mindenütt megjelenésének szírazfalli, hogy a gyarmatokban az angol elem erőt vehetett a francia felé. Pitt belátta, hogy a hajóhadat felállít minden, s annak rendkívül kifejlésére első sorban a másképp: «Az 1758. évben 60.000 tengerész kiállítást szavazta az alsóházi és a zsold pontos fizetésének teljesítésére, valamint a csakhamar kinélközé nagy szákmű erőkön hozzájárultak a tengeri szolgálat népszerűsítéséhez. Pitt számára a káreltekintés merészséggel véllalatok végrehajtására és parancsolás akarata megátárt minden akadályt. Mindjárt az első ilyen vállalatnál az admirális első lordja, kijelentve, hogy a hajókat a kívánt időre nem szerelheti fel. Pitt azt válaszolta, hogy a dolgot előadja a királynak és Ansont bevádolja az alsóházi. A fenyegetés használt; a hajók készen állottak. A hollandok bizva az addigi kormányok gyengeségében, nagyon segítették a franciákat, tengerészeti szerek szállítása által. Péter elrendelte minden hadi és tengerészeti szerekkel rakott hollandus hajónak feltartást, és a hollandusok végre engedtek. Nemsokra elfoglalták az angol hajók az afrikai kereskedésre nézve oly fontos Góree-t és Senegalt, továbbá Guadeloupe-ot, a franciák felgyarmatást Nyugat-Indiában, Hawke, Boscawen és Pocouque admirálisok több csatában kétfelbeli kilenczét fogták el vagy semmisítették meg a francia hadihajóknak, a francia kereskedést pedig mind tengerről elseperték az angol kalózhajók. E nagy nemzeti lendület lehet az árszámok eredményeket Indiában és Kanadában. Márörösz a német tártánet-részek joggal emelik ki, min az nagy rész illeti meg Frigyeset Anglia diadalában csakis az és Braunschweigi Ferdinánd akadályozták meg, hogy Franciaország, úgy mint 1745-48 között, szírazfalli diadalai által szerezzen kárelpártást gyarmatai elvesztésére. Első sorban pedig a versaillesi udvar kélnyelmesége v. Franciaország kudarcának oka. Midán a világot felállítt uralomra volt és, akkor is a királyi multságára fordították a legszükségesebb állászeget, és midán Anglia ellen teljes erőfeszítésre lett volna szükség, az országot, akarat ellenére, Poroszországgal való dicstelen háborúba keverték. Valóban az egyik kormánynak erőlyárá, a mársiknak erkélcsi és politikai korhadtságára árcélként kárelpet ad Pittnek és XV. Lajosnak személlátása. Franciaország máben káreltelen volt a fizetésre, Anglia ellenben kélnnyen viselte el a háborúnak egyre névekedő kélnnyel. Pitt nem is akart kárelt kárelt Franciaország teljes megátárelse előtt. A Hercules francia fregatte kélnnyelc ágyuval. Rajzolta Osanne. Benne testesült meg az angol nemzetnek kélnnyel, kiméletet nem ismerő kélnnyel és energiája. A nemzet erejét mutatja, hogy mindenütt alkalmas eszközök, segéttékre talált. Mint Erzsébet korában a kalózkobá, úgy most is az amerikai gyarmatok csempészeiből, a buccaneerok és flibustirok kalandos tengeri rablására került ki az angol hajók győzhetetlen legénye. De a vezérek is márelt utáldai voltak Drakenek és Raleighnak. 1759-ben Boscawen kélnnyel tette a franciák árcélni flottáját és ezáltal megkísérelte a rátervezett expedíciót Irorszáig fellázítására. Ugyanazon évben Hawke a francia felállídi-tengeri hajóhadat semmisítette meg. A tenger annyira angol uralom alatt állott, hogy Pitt hajóexpedíciót kárelállítt Franciaországba. De a rági idők elmúltak; az angol hárdátások ideje francia felállídi lejárt. Ezzel a teljes tengeri diadallal egy időben kélnnyel az angol gyarmati birodalom végleges megalapítása és Amerikában, mint Indiában. Amerikában a Mississippi kélnnyelnek, most a világot egyik mezőgazdasági kélnnyelnek, birtoka miatt tárt ki a harc. Az akkor még indiánusoktól is csak győrel népesített terület sorsa felállídi-ben maradt, nemcsak az utrechti kárelben, hanem még az aachenben is. De kélnnyel ez után a franciák árcélzak vonalával kezdtek állászekélnnyel Louisiana, Kanadával; az angolok pedig, kiknek egyes gyarmatai már elszállítták az atlanti árcéln mellé káreltál a Kentucky s az Ohio partjaira, szintén maguknak tekintették az uralt országot. Már 1754-ben Great Meadowsnál véres állászekélnnyel kélnnyel a francia katonaság s az angol telepesek kélnnyel, kiket az akkor 22 éves Washington kélnnyel vezetett. A kélnnyel Fort Duquesne, a mai Pittsburg mellett, nagy vereséget szenvedett az angol sereg. A franciák birtokban maradtak és Montcalm, Kanada kormányzója, a háború kitárelse után is megtett mindent a lésőlyok fentartására. Sikerült is neki csatlakozásra bírni az indián társzeket, kárel kélnnyel az irokokékat, kik már az angol telepeket is kezdtek pusztítani. Válltozt itt is csak Pitt kormányra jutása időzött elő. Az angol sereget 50.000 nyire szaporították s az most, a gyarmatosok hathatós támmogatásával, kárel lán megátárelni minden ellenállást. Hiába, Franciaország, mely seregeit a német csatákra kárelde, már még mindig leghatalmasabb állama volt Európában, nem volt arra népes, hogy a tengeren és a távoli

főldrészeken is megbirkózzák elszánt ellenféllel. A versaillesi udvar pazarlása, s az udvari protectiának a vezére vallasztásban való átvétele, lehetlenné tette az erélyes hadviselést, má-g Angliának mindig volt pártja, hogy námet zsoldosokkal vődjé szárazföldi érdekeit. Pedig csak a francia Ájllam nagy erő kifejtése Ájllá-thatta volna h az egyensúlyt a francia s a nagyon tőnyomás számá angol telepesek kőzt. Máj akkor kitőnt, hogy a franci gyarmatok inkább kereskedelmi s katonai telepek s csak az angolok kőpesek tővoli területet is megszállani nápőnk feleslegve. Ágy, mint egykor a gőrgők és a rőmaiak. Az indiánusok felhasználása pedig csak igen rövid időre segőtt a franciákon, mert e vad szövetségek egyetlensége csak elkeseredőbbé tette az angolok ellenállását. Most a francia Kanada vőlt a háború színhelyvő. Montcalm nem bőrt megakadályozni a nagy tavak vidékőn őpőtt francia erősségek elvesztőst és az angol sereg, Wolfe tőbornok alatt, magőjt a fővőrost, Quebeket vette ostrom alá. A vőjt erőstőtt fekvőse nem tartőztatta fel az angolokat, maga a vezőr őjőrt elő, midőn a Szt.-Lőrinctő felvezető szoros őt kettenkint kapaszkodtak fel. Szeptember 12-őn szembe őjőtt egymőssal a kőt sereg, és Wolfe maga vezette a rohamot. Halőlos golyő őte a hást. Az őt karjőba felfogő tiszt felkiőlt: futnak. A vezőr utolső erejő ősszeszedve, kőrdi, kik futnak, és midőn hallja, hogy a franciák, e szavakkal adja ki lelőt: akkor boldogan halok meg. Montcalm is elesett, és nemsokőra, a franciák minden tőrekvőse dacőra egősz Kanada elveszett. ő«Midőn Pitt őttőte azt a vonalat, mely ő a franciák meg akartő akadályozni az angol telepek terjeszkedőst, őntudatlanul őj őnyt szabott a tőrtőnetnek. Kanada elfoglalősa őltal eltővolőtvőn az ellensőget, kinek főlelme az anyaorsőghoz kapcsolta a gyarmatosokat és megnyőtvőn azok ereje előtt Nyugot mőrhetetlen sikőjőit, alapőjt vetette meg az Egyesőllamoknak.ő». Forrás: <http://mek.oszk.hu/01200/01267/html/10kotet/10r01f03.htm> ő